

Koji je rizik najveći za osiguravače?

- S obzirom da Narodna banka ne objavljuje rezultate QIS studija, nisu javno dostupne informacije o učešću pojedinačnih rizika u Srbiji, ali su zato dostupni rezultati QIS 5 studije iz Evropske unije, koji mogu da posluže za razumevanje veličine i značaja pojedinih rizika na evropskom tržištu. Srpsko tržište, naravno, ima svoje specifičnosti, ali posmatranje globalne evropske slike može da nas uputi na ono što nas očekuje i na domaćem tržištu

Piše: **Branko Pavlović**, predsednik Udruženja aktuara Srbije

Narodna banka Srbije je sprovela drugu kvantitativnu studiju uticaja Solventnosti II na sektor osiguranja u Republici Srbiji (QIS 2) u II kvartalu 2019. godine. Učestvovalo je 15 osiguravajućih kompanija koje pokrivaju 99,7% tržišta i 4 reosiguravajuće kompanije, koje pokrivaju celo tržište reosiguranja. Za razliku od domaće studije QIS 1 koja je održana u III kvartalu 2018. godine, sa ciljem da se identifikuju područja od značaja u primeni Solventnosti II, cilj domaćeg QIS 2 je bio testiranje prelaznih odredbi režima Solventnosti II.

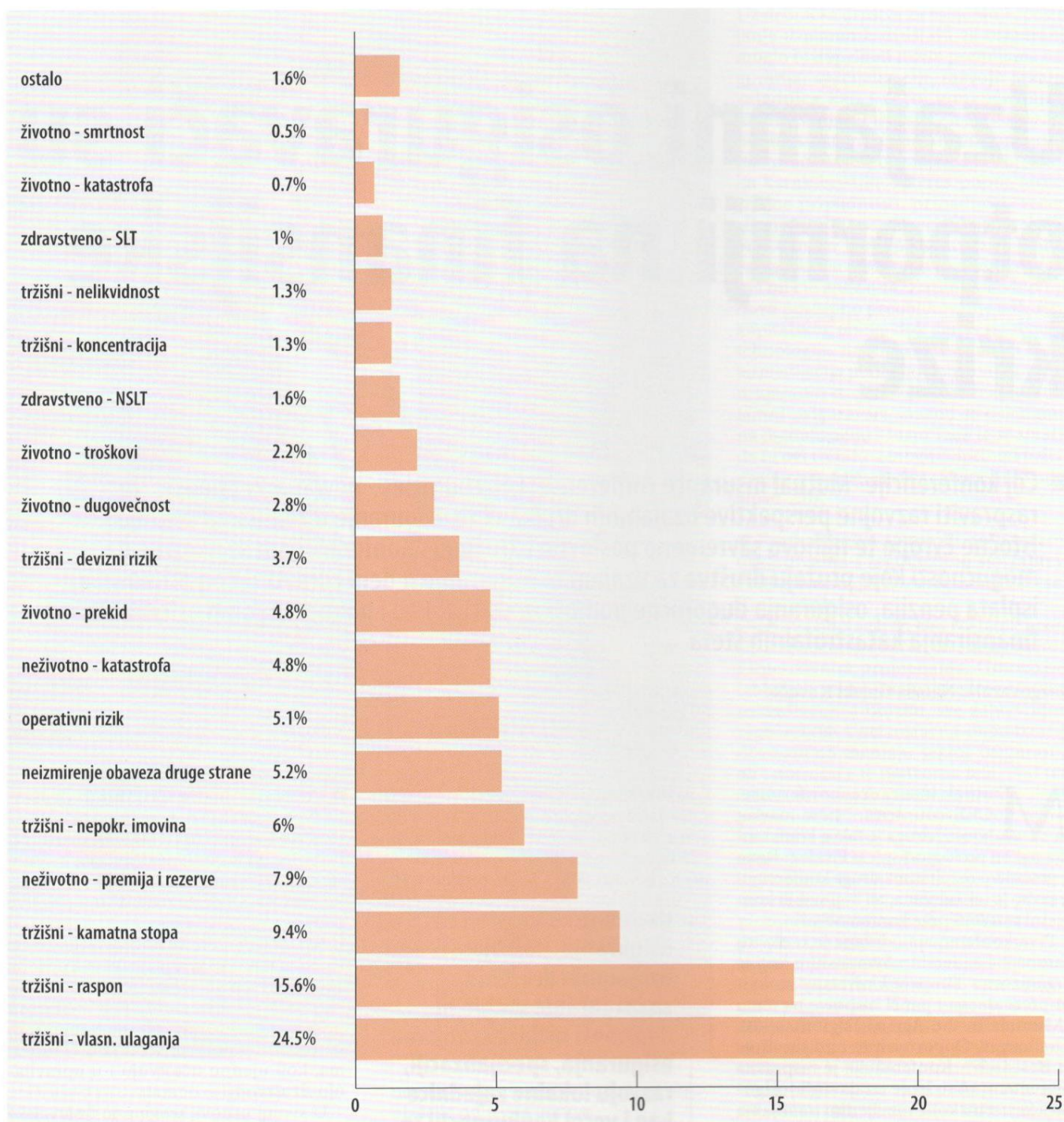
S obzirom da Narodna banka ne objavljuje rezultate QIS studija, nisu javno dostupne informacije o učešću pojedinačnih rizika u Srbiji, ali su zato dostupni rezultati QIS 5 studije iz Evropske unije, koji mogu da posluže za razumevanje veličine i značaja pojedinih rizika na evropskom tržištu. Srpsko tržište, naravno, ima svoje specifičnosti, ali posmatranje globalne evropske slike može da nas uputi na ono što nas očekuje i na domaćem tržištu.

U evropskoj QIS 5 studiji učestvovalo je 2.520 osiguravajućih i reosiguravajućih kompanija iz svih 30 zemalja na koje je primenjen režim Solventnosti II, sa tržišnim učešćem po premiji od 85%. Očigledno, uzorak je bio potpuno relevantan.

Kao što je poznato, kvantifikacija rizika u režimu Solventnosti II vrši se kroz kapitalni zahtev za solventnost (engl. Solvency Capital Requirement = SCR). To je iznos kapitala koji se izračunava pod pretpostavkama tekućeg poslovanja osiguravača i obuhvaćenih svih rizika kojima je osiguravač izložen i odnosi se na tekuće poslovanje i narednih 12 meseci. Za obračun SCR, koristi se metoda vrednosti pod rizikom (VaR) sa nivoom poverenja od 99,5% u jednogodišnjem periodu. Obračun SCR podeljen je u module rizika i većina modula ima svoje podmodule. Standardna formula propisuje način obračuna u okviru svakog modula i podmodula i preporučuje određena pojednostavljenja i uslove za njihovu primenu. Kapitalni zahtev za solventnosti osiguravajuće kompanije, podeljen je na sledeće module rizika:

1. Preuzeti rizik životnog osiguranja (sa podmodulima rizika: smrtnosti, dugovečnosti, invaliditeta/oboljevanja, troškova životnog osiguranja, revizije, prekida i katastrofalnih rizika životnog osiguranja);
2. Preuzeti rizik neživotnog osiguranja, (sa podmodulima rizika: premije i rezervi za štete, prekida i katastrofalnih rizika neživotnog osiguranja)
3. Preuzeti rizik zdravstvenog osiguranja (sa podmodulom rizika preuzet rizik SLT osiguranja koji ima dodatne podmodule rizika smrtnosti, dugovečnosti, invaliditeta/oboljevanja, troškova životnog osiguranja, revizije i prekida; podmodulom preuzet rizik NSLT osiguranja koji ima dodatne podmodule rizika premije i rezervi za štete i prekida; i podmodulom katastrofalnih rizika zdravstvenog osiguranja koji nema dodatne podmodule);
4. Tržišni rizik (sa podmodulima rizika: kamatni, vlasničkih ulaganja, nepokretne imovine, raspona, devizni, koncentracije i nelikvidnosti);
5. Rizik neizmirenja obaveze druge ugovorne strane;
6. Operativni rizik.

Učešće pojedinih rizika na osnovu QIS 5 studije je prikazano na Slici 1. Kao što se vidi, u QIS 5 studiji, najveći je bio rizik vlasničkih ulaganja (engl. equity) koji proizilazi iz nivoa i volatlnosti tržišnih cena vlasničkih ulaganja cele imovine i svih obaveza osiguravača, čija je vrednost osetljiva na promene u cenama vlasničkih ulaganja. Ovaj rizik pripada modulu tržišnog

Slika 1. Učešće pojedinačnih modula rizika u kapitalnom zahtevu za solventnosti na osnovu EU studije QIS 5

rizika i sam formira skoro četvrtinu kapitalnog zahteva za solventnost. Drugi je rizik raspona (engl. spread) koji proizlazi iz osetljivosti vrednosti imovine, obaveza i finansijskih instrumenata na promene u nivou i volatilnosti raspona iznad ročne strukture bezrizičnih kamatnih stopa i treći je rizik kamatne stope koji se javlja kod imovine, obaveza i finansijskih instrumenata čija je vrednost osetljiva na

promene u ročnoj strukturi i volatilnosti kamatnih stopa. Oba rizika pripadaju modulu rizika tržišnog rizika i zajedno formiraju drugu četvrtinu SCR.

Ukoliko se posmatra po modulima u QIS 5, tržišni rizik je bio zaslužan za formiranje oko 60 odsto kapitalnog zahteva za solventnost, preuzeti rizik neživotnog osiguranja za oko 15 odsto, preuzeti rizik životnog osiguranja za oko 10 odsto,

rizik neizmirenja obaveza druge ugovorne strane za 5 odsto, operativni rizik za oko 5 odsto i preuzeti rizik zdravstvenog osiguranja za formiranje manje od 5 odsto SCR.

Biće svakako zanimljivo uporediti situaciju na srpskom tržištu osiguranja sa ovim rezultatima evropske studije QIS 5, jednog dana kada počne primena režima Solventnosti II u Srbiji i podaci o rizicima postanu javno dostupni. ■

